

Këyítfii Sañ dəb kibínda **Wo'eencii lëgís Këyítfiida**

Këyítfii fii féri Sañ dəb kibín. Sañ yiima laakin këyít filiis faa ya bídée, ya béstí'ta ga d'uuygaanaa daa kipeskaa Yéesu madee ga éldúnada. Fa wo'u: «Hewhewii winéwí'wii Sañ bínnda». Tíkka ga, ya bíndaa këyít kanak ciliis.

Waama laakee búwaa wo'ee búwaa saboh, an Yéesu Kiristaa yii tum hafci bo' hayya éldúnada enndii kowu Kooh. Ba wo'ee búwaa ban an baa en béeb mínin kitum iñaa neþpi, Kooh abohoori ka. Iñaama tah Sañ bíndaa kerceencaa këyít kiwo'ba baa en Yéesu kayoh-kayohda. Ya wo'aba ban iñaa aaw ga kipeskaa leehooda, na daa bo' jom kitum bi ya míni kilaas gakada: béeb baa gém ga Yéesu Kiristaanaa hay gaka kilaas.

Ya tíkka ga an búwaa enat wíinoo na Kooh ya na Yéesu Kowukiigari; ba waa' Kooh, ba waa' bimooroomba béeþba. Binaa ba tum iñaamanaa, wóorin an ba hay kilaas kipeskaa leehooda.

Këyítfii Sañ dəb kibínda tíidoh anee:

- 1 - Wo'eenii Kooh onohi kipesda (1: 1-4)
- 2 - Kooh lee'laat kesi (1: 5-2: 6)
- 3 - Iñii nakohu kitumcfa (2: 7-17)
- 4 - Buwii sagoh na Kiristaaniifa (2: 18-29)
- 5 - Buwii enu bitowu Koohcfa (3: 1-10)
- 6 - Waarohat ga díkaantiruu (3: 11-4: 21)
- 7 - Kigém ga Yéesu haydohi kiwaaroh (5: 1-21)

Wo'eenii Kooh onohi kipesda

¹ Bii iñii mi bínndúu yii wo' ga loocida, enin lak éldúna sakussii duum. Biima nak, dí kelohinndi ya wo', dí hotinndi na hassíi, dí malaksukohinndi dijóffí', dí le'in yahhíi gari. Ya yérí en wo'eenii Kooh onohi kipesda.

² Kipeskii teewukohin, dí hotinka ee kérí dí seedi'. Dí yéegallúu kipeskii leehoo taa'fa, kii enee kuméeñí' ga yahaa Kooh Paamudii ee ka teewukohin gariifa.

³ Iñii dí hotin ee dí kelohinda, yérí dí yéegallúu dú ban, doonaa, dú narii, dū en wiinoo, ee dū béeëpuu dū bok ki'en wiinoo na Kooh Paamudii, ya na Yéesu Kiristaa, Kowuki-igari.

⁴ Dí bii bínndúu iñcuma doonaa dū béeëpuu keeñjuu soos bi mat.

Kooh lee'laat kesi

⁵ Iñii dí keloh ga Yéesu Kiristaa ee dí yéegallúu dū yérí en an: Kooh, lee'laat kesi, laakoo dara iñaa ñúus gari.

⁶ Binaa dū wo' an dū enin wiinoo na Kooh ee dū tíidi ga ñúusiinaa, lak dū wo"ii kayoh ee dū taabukkii waasii kayohfii.

⁷ Wayee binaa dū tíin ga lee'laatii fodii dii Kooh ga kihafci ya yii ga lee'laatiisanaa, lak dū enin wiinoo, ee ñíffi Yéesu, Kowukiigari aamukdfa, hayyuu kiséti' ga baakaaraa en béeëb.

⁸ Binaa dū wo' an dū laakoo baakaaraa, lak dū dük haffuu ee kayohfii gaa garuu.

⁹ Wayee binaa dū took an dū laakin baakaaraa, Kooh hayyuu kibayal, ya seti'tuu ga tóoh iñaa

du tum ee júbpii, ndaga ya júwin ee iñaa ya wo' tóoh ya tummbi.

¹⁰ Binaa du wo' an du mosoo kitum baakaaraa, du tíkin Kooh baa wo'oo kayoh ee wo'eeniigari gaa garuu.

2

Kiristaanii yérí amdohiruu

¹ Oomaaciigoo, mi bíndúu iñcii cii doonaa dú tumoo baakaa'. Wayee laak garuu yaa tum baakaaraa, ínohat an du laakin baa wo'dannduu ga fíkíi Paamudii; Yéesu Kiristaa yérí, ee ya júwin.

² En ki'enaa, ya ga kihafci yérí eroh kumuunkaagari sarah, doonaa baakaa'ciigaruu bayalu. Ee sah, eemmbii ga baakaa'ciiruu donj, wayee bi ga cii bu-ëldúna béebsca.

³ Iñii teewandduu nak an du ínohin Kiristaada, wérí en kitum iñcii ya nakohdfa.

⁴ Kon binaa bo' wo' an: «Mi ínohin Kiristaa» ee ya tumoo iñcii Kiristaa nakoh kitumdanaa, baama wo' saboh ee kayoh gaa gari.

⁵ Wayee baa tumi iñaa Kiristaa nakoh kayoh-kayohdfa, baama teewohin kiwaa'-Kooh kiméti sék ga keeñci. Fodaama kon du míni kí'noh an du bok nari ki'en wíinoo.

⁶ Baa wo' an ya bokin ki'en wíinoo na Kiristaanaa, ya jomin kidék kitífin ga kotcaa Kiristaanii.

Iñii nakohu kitumda

⁷ Iñii mi bíndúu yii enndii enaama yi'as yaa nakohu kitum. En ki'enaa, wa en iñaa maañin kinakohu kitum ee dú laasee ga, ga dalaaraa. Ee

iñama Kooh nakohee kitum kuméeñí'da, wëri en wo'eenii dû maañ kikelohdfa.

⁸ Hoonohhii wa enin enaama wi'as, waa mi bínndúu. Wa enee kayoh ga kipeskaa Yéesu ee wa enin kayoh ga kipeskiigarúu. En ki'enaa, ñúusii wii yah ee lee'laatii wukayohwii wii melic haat.

⁹ Baa wo' an ya yii ga lee'laatii ee ya waa'tii kihot ga mooroomci kerceen, ya lís ga ñúus.

¹⁰ Béeb baa waarin mooroomci, dék ga lee'laat. Ee waa ya yii ga lee'laatii, laakoo dara iñaa búukanndi.

¹¹ Wayee baa waa'tii kihot ga mooroomci, ya ga ñúus. Ya tún ga ñúus ee ya ínohoo daa ya yahda, ndaga ñúusaa kúnin hascaagari.

¹² Dú oomaaciigoo, mi bínndúu an, kooroh ga teekii Yéesu Kiristaa, Kooh bayalinndúu baakaa'ciigarúu.

¹³ Dú paamuncum, mi bínndúu an,, dû ínohin baa enee ga, aboh ga dalaaraa bi ga watida. Dú wahambaanicum, mi bínndúu an, dû búukin Seytaani.

¹⁴ Mi bídinndúu, dû oomaaciigoo: dû ínohin Kooh Paamudii. Mi bídinndúu, dû paamuncii: dû ínohin baa enee ga, aboh ga dalaaraa bi ga watida. Mi bídinndúu, dû wahambaanicii: dû yëgísin, wo'eenii Kooh wii dékka ga keeñciigarúu ee dû búukin Seytaani.

¹⁵ Kaa keeñukat éldúna ee kaa keeñukat ñan iñcii en gadfa. Baa keeñuk éldúna, mínoo kikeeñuk Kooh, Paamudii.

¹⁶ En ki'enaa, iñcii ga éldúnadfa: ennda neblaat-kumuun, kidíibuk kilaak béeb iñaa fu hot, na kiyak-yakdük ndaga alal. Iñcumá

meyohhii ga Kooh, Paamudii, wayee ca meyoh
ëldúna.

¹⁷ Ee ínohat an ëldúna na béeb iñcii buwii
díibuki kilaak gadfa, hay kipaaf, wayee baa tumi
iñcii Kooh waa'da, hay kipes bi taa'.

Buwii sagoh na Kiristaaniida

¹⁸ Oomaaciigoo, wahtii mëeñjohdfa le'in. Dú
kelohin an baa heñoh Kiristaaniida hay kihay.
Ee diima deñ bo' biyewin, baa en na kiheñoh
Kiristaanii, hayuunun. Kon du ínohin an du bii
ga bescii mëeñjohdfa.

¹⁹ Buwiima nak heñoh Kiristaaniida meyohu
ga d'uuycuu, Wayee ba bokéeríi garuu. Ba bokee
garuunaa, eneenaan ba tesan naruu. Wayee ba
foñinnduu doonaa ba hotuk fanj an béeßba ba
bokéeríi garuu.

²⁰ Dú nak, bii yisela'í'yii sorinndúu heliigari.
Ee fodaama dú béebpúu dú ínohin kayohfii.

²¹ Mi bínnndúunaa enndii an dú ínohoo kay-
ohfii. En ki'enaa, dú ínohinfia, ee ban dú ínohin
an saboh meyohoo ga kayoh.

²² Kon bii yiida en yii wo'oo kayohdfa? Baa
wedi' an Yéesu yérí en Kiristaaniida, yérí. En
ki'enaa, baama yérí en baa heñoh Kiristaaniida
ee yérí sañ kitook Paamudii na Kowukii.

²³ Béeb baa sañ an Yéesu yérí en Kowukii
Koohaa, mínoo kilaak Kooh fodii paamun. Ee
baa took an Yéesu yérí en Kowukii Koohaa,
laakin Kooh fodii Paamun.

²⁴ Dú nak, iñaa dú jégí'see kudewaa ga
dalaaraa, dú te"aridfa, dëkat ga keeñciigarúu.
Iñaa dú jégí'see kudewaa ga dalaaraada binaa

dék ga keeñciigarúunaa, dú hay kidék ki'en wíinoo na Kowukii na Paamudii ban.

²⁵ Ee iñii yii yérí Kiristaanii dígeeruu. Ya dígeeruu kipeskaa leehoo taa'da.

²⁶ Kon iñuma yérí mi waareerúu kibín, aaw ga loo buwum hellúu kimúuyi'da.

²⁷ Dú nak, Kiristaanii sorin heliigari garúu. Ee waa Heliigari wii dékka ga d'uuycúu, dú soolukissii bo' yiliis jégítúu. En ki'enaa, Helii yisela'íyii ya so' garúuđa, jégírinndúu iñaa en béeb ee iñii ya jégítúuđa kayoh, enndii saboh. Kérí tah, taabukat iñii Helii yisela'íyii jégírohđa ee dú dék ki'en wíinoo na Kiristaanii.

²⁸ Kon nak oomaaciigoo, dékcat ki'en wíinoo na Kiristaanii, en danaa, binaa ya haysisaa, helluu míñ kidal ee du kaci'oo bi du híil ga fíkiici.

²⁹ Waa dú ínohin an Kiristaanii júwin, kon tookat an baa tumin iñaa júwin tóoh kowu Kooh.

3

Buwii enu bitowu Koohđa

¹ Kon malkat ga dii Paamudii hínnduu ki-waa'da bi ya wo' an du bitowucida. Ee sah du bitowuci. Iñii tah bu-ëldúna ínohsooruuda wéri en ga dii ba ínohoo Paamudiida.

² Mbokciigoo mi keeñukinda, diima deñ du bitowu Kooh ee daa du yah kimanda teewohus-sii bi lee' duum. Du ínohin nak an binaa Kiristaanii teewukohis garuunaa, du madan nari ee du hotanndi ga daa ya man deñđa.

³ Béeb baa laak yaakaaraama ga Kiristaanii, hay kisétí' hafci fodaa daa ya ga kihafci, ya setinda.

⁴ Béeb baa dëk ga kitum baakaa', lak ya d'eeegin Waas-Kooh, ndaga baakaa' wérí en kideenj Waas-Kooh.

⁵ Dú ínohin an Yéesu Kiristaa hayin éldúna kinís baakaa'cii ga buwii ee ya ga kihafci ya laakoo baakaa'.

⁶ Baa en nari wíinoonaa dëkoo ga kitum baakaa'. Baa dëk ga kitum baakaa' nak hottii Yéesu Kiristaa ee mossiiri ki'ínoh.

⁷ Oomaaciigoo, ken hanattúu kidfuk. Baa dëk ga kitum yijuwí', júwin fodii dii Yéesu Kiristaa júbda.

⁸ Baa dëk ga kitum baakaa' nak, yuu Seytaani. En ki'enaa, Seytaani, ga dalaaraa bi ga watii, dëk ga kitum baakaa'. Iñaama tah Kowukii Kooh hayin éldúna kidubí' iñcii Seytaani lëgëyda.

⁹ Béeb baa en kowu Kooh, dëkoo ga kitum baakaa', ndaga iñaa Kooh sok garida wérí paal gari. Ya mínoo kidék ga kitum baakaa', ndaga ya kowu Kooh.

¹⁰ Bo' ínohsohan towutii Kooh na towutii Seytaani ga iñii yii: baa tumoo iñaa júwin ee waa'tii mooroomci kerceen enndii yuu Kooh.

Waarohat ga díkaantiruu

¹¹ En ki'enaa, aboh ga dalaaraa bi watii, wo'eeniiwii wérí d'ú wo'u: Du waaro hat ga díkaantiruu.

¹² Du hanat kiman na Kayeen. Ya taabee na Seytaani bi fab ya appa këmëeñkici. Ya ga kihafci tumeencaagari enee cibóni', ee caa këmëeñkici enee cijuwí'. Kéri tah ya apparí.

¹³ Dú mbok-kerceencii, binaa bu-éldúna sagussúunaa, iñaama hanattúu kijaahal.

14 Du ínohin an du múcín ga kikaan, du laasin ga kipeskaa leehoo taa'da. Du ínohin gaka, waa du waarin bimooroommbúu. Baa waa'tii mooroomci, lís ga kikaankaa bi watí.

15 Béeb baa saj mooroomci kerceenaa lak ya apoh-bo'. Dú ínohin an apoh-bo', kipeskaa leehoo taa'da dëkkii gari.

16 Dú ínohsohan kiwaaroh ga iñii yii: Kiristaan erohma kipeskaagari ndaga du. Kon du ban, du jomin ki'eroh kipeskiigaruu ndaga bimooroommbuu.

17 Binaa bo' yaa laakin alal dii ga ēldúna, ya hot mooroomci kerceen yaa laakoo ee soolukin dímal, ya tēc keeñci ga baamanaa, kon kiwaarohkaa Kooh nakohda ka hanoh gada ga keeñci?

18 Oomaaciigoo, kiwaarohkiigaruu hanat ki'eem ga wo'een doŋ, ga túuwtii, wayee ka enat kayoh-kayohda taam na kitum.

Kowu Kooh niikoo

19 Iñii yii yérí onannduu ki'ínoh an du bii ga kayohfii ee fodaama helluu hay kidal ga fíkii Kooh.

20 Luu enee an helluu yabinnduu ga yen, du míniñwa kidélí ga Kooh, ya yii ya míñ helluu fúuf ee ya ínohin tóohda.

21 Kon dú bii mi keeñukindá, binaa helluu yammbiiruu ga daranaa, ínohat an helluu hay kidal ga fíkii Kooh.

22 Ee iñaa du kíimmbi tóoh, du hayyi kilaas, ndaga du bii taabuk iñcii ya nakohda, ee du bii tum iñcii ya waa'da.

²³ Iñii yii yérí ya nakoh kitum: dū gëmat ga teekii Yéesu Kiristaa, Kowukiigari ee dū waaroh ga díkaantiruu fodaa ya nakkuukada.

²⁴ Baa taabuk iñcuma Kooh nakoh kitumsanaa, ya en wiinoo na Kooh ee Kooh dëk gari. Ee Helii yisela'íyii ya onnduuufa hayyuu ki'on ki'ino an ya yii dëkka garuu.

4

Ki'ínohsoh Helii Kooh, wa, na helii Seytaani

¹ Dú mbokciigoo mi keeñukdfa, kaa gaawat kigëm béeþ baa wo"úu an ya taam na Helii yisela'íyii, wayee malaksukohatba hen paay bi dū ínoh ati helaa ba bayda meyoh ga Kooh ati na. Mi wo"úu iñuma ndaga laakin bïbo' biyewin, ba tík haffba bisëldíiga-Kooh, ee enndii kayoh. Ba bii tasaarukohha ga éldúna.

² Dú ínohsohan baa taam na Helii Kooh ga iñii yii: baa wo' fañ an Yéesu Kiristaa hayin éldúna ga faan bo'-súusúusaa, baama taam na Helii Kooh.

³ Wayee béeþ baa tookkii an Yéesu hayin éldúna ga faan bo'-súusúusaa, yaama bo' taammbii na Helii Kooh, ya taam na helaa meyoh ga bii heñoh Kiristaaniida. Dú keloheera an ya hay kihay éldúnada, ee sah (mi wo"úu man) ya hayin kumëeñí'.

⁴ Kon nak, dū oomaaciigoo, dū buu Kooh ee dū búukin buwaama tík haffba bisëldíiga-Kooh ee lak sabohdfa, ndaga Helii taam narúuufa wëri wëñ dooli wii taam na buwii enu bu-éldúnada.

5 Buwaama tíku haffba bisëldíiga-Koohda, ba bok ga ëldúna kérí tah ba wo'i wo'een ëldúna ee bu-ëldúna súkúrukiba.

6 Du nak, d'u þuu Kooh. Baa ínohin Kooh súkúrukinnduu, wayee baa enndii yuu Kooh súkúrukooruu. Fodaama, baa taam na Helii yukayohyii meyoh ga Koohda na baa taam na helii dúki buwiisa, d'u ínohsohanba ga iñaama.

Kooh líif na kiwaaroh

7 Mbokciigoo mi keeñukfa, d'u waaro hat ga díkaantiruu ndaga kiwaaroh meyoh ga Kooh, ee béeþ baa waarin mooroomci, límuk ga Kooh ee ya ínohin Kooh ban.

8 Baa waa'tii mooroomci nak, ya ínohoo Kooh ndaga Kooh líif na kiwaaroh.

9 Kooh teeþpuu an ya waarinnduu ga iñii yii: ya wosin Kowukiigari ya laak doñda ëldúna, doonaa ka onnduu kipes.

10 Kon, kiwaaroh kayoh-kayohda kérí en ya? Enndii an d'u bérí waa' Kooh, wayee nam ki'en an Kooh yérí waa'tuu, ya wossa kowukaagari ëldúna, ka erohha kumuunkaagari, ka ennda sarahaa tumsi kibayaluk baakaa'da, doonaa ka kinís baakaa'cumgaruu.

11 Mbokciigoo mi keeñukfa, en lak Kooh ga kihafci yérí waa'tuu fodaamanaa, d'u ga kihaffuu ban, d'u jomin kiwaaroh ga díkaantiruu.

12 Kooh nak, ken mosoori kihot. Wayee binaa d'u waaro h ga díkaantiruunaa, ya hay kidék ga d'uuyccu ee kiwaarohkaa meyoh garida hay kimat ga keeñciigaruu.

¹³ Iñii onannduu ki'ínoh an du enin nari wiinoo ee ya enin naruu wiinooda wërí en an ya oninnduu Heliigari yisela'í'yii.

¹⁴ Dí nak, dí hotin ee dí bii seedi' an Kooh Paamudii wosin Kowukiigari éldúna ka músal bu-ëldúna.

¹⁵ Béeb baa took kiwo' faj an Yéesu yérí en Kowukii Koohaa, Kooh dëkin gari ee ya enin wiinoo na Kooh.

¹⁶ Du ga kihaffuu, du ínohin dii Kooh hínnduu kiwaa'da, ee du gëminka. Béeb baa dëk ga kiwaa' mooroomcinaa, ya enin wiinoo na Kooh ee Kooh enin wiinoo nari ban.

¹⁷ Du ínohsahan an kiwaaroh matin ga keeñciigaruu ga iñii yii: du mëdí' kipeskiigaruu na kaa Yéesu. Fodaama helluu hay kidal ga bëriinaa Kooh yah ki'atti' bu-ëldúnada.

¹⁸ Kiwaaroh, kiniik gaa ga duuygaa, ee ka mat ga duuycuunaa ka kaal kiniik garuu. En ki'enaa, bo' niik yenaa lak helci ka' ga doo'caa sekkida. Kon bo' niikaa lak kiwaaroh mattii ga kipeskaagari.

¹⁹ Kooh ga kihafci yérí ñeþpuu kiwaa', këri tah du waarinndi, ya na buwii enu buucida.

²⁰ Binaa bo' wo' an: «Mi waarin Kooh», ee lak ya waa'tii kihot ga mooroomci kerceenaa, ya wo"ii kayoh. En ki'enaa, baa waa'tii mooroomci, yii ya hotda, mínan na kiwaa' Koohyii ya hottiida?

²¹ Kiristaanii ga kihafci nakkuu iñii yii: «Baa fu waarin Koohaa, waaraa mooroomfu ban.»

Kigëm ga Yéesu haydohi kiwaaroh

¹ Béeb baa fu gëm an Yéesu yërí en Kiristaani-inaa, fu kowu Kooh. Ee baa fu waa' Paamun béeb, fu waa' towutaa límukoh garida ban.

² Binaa du waa' Kooh, du taabuk iñcii ya nakoh kitumfanaa, iñaama hayyuu kitah kiínoh an du waarin towutiigari tínootii ban.

³ Kiwaan' Kooh nak, kérí en kitaabuk iñii ya nakoh kitumfa. Ee iñcuma ya nakohda, ca bítoo ga dsookkuu.

⁴ En ki'enaa, towutii Kooh laakuunun ndam ga dsook éldúna. Kigëm ga Yéesu kérí onnduu kilaak ndamaama ga éldúna.

⁵ Kon bii yiida míín kilaak ndam ga dsook éldúna? Hanaa baa gëm an Yéesu yërí en Kowukii Kooh.

Iñcii teewoh an Yéesu Kowu Koohda

⁶ Yéesu Kiristaa hayin éldúna, ya koorohin ga kibëtisi'u ga mússu, ee ya aamin ñifaagari ga wii ya kaandsa. Enndii mússu doq wayee ga mússu na ñíf. Helii yisela'í'yii seedi'in an iñaama kayoh ndaga Helii teewohi kayoh rek.

⁷ En ki'enaa, ya laakin seedi baahay:

⁸ Helii yisela'í'yii, mússúmaa, na ñífaa. Ee ba baahay, ba júwohin ga iñaama.

⁹ Binaa bibo' seedi' yenaa, du tookin iñaam ba wo'da. Seedi'aa Kooh nak wëri wëñ kibít ee iñaam ya seedi' yaamada, ya ëewdohwa ga Kowukaagari.

¹⁰ Fodaama, baa gëm ga Kowukii Kooh bayin seedaama ga keeñaagari, wayee baa gëmmbii Kooh, ya tíkinndi baa wo'oo kayoh, waa ya gëmmbii iñii Kooh seedi' ga Kowukiigarida.

11 Iñii yii yërí en iñii Kooh seedi'da: Ya oninnduu kipeskaa leehoo taa', ee kooroh ga Kowukiigari, du laassa ga kipeskiima.

12 Béeb baa enin wiinoo na Kowukii Kooh, laasin ga kipeskii, ee baa enndii wiinoo na Kowukii Kooh, laassii gaka.

Iñii onohi kipeskaa leehoo taa'da

13 Mi bínnndúu iñcuma tóohca dú bii dú gëmin ga teekii Kowukii Koohdfa, doonaa dú ínoh an dú laasin ga kipeskaa leehoo taa'da.

14 Helluu nak dalin ga fíkii Kooh ga iñii yii: binaa du kíimmbi yen ee taam ga iñaa ya waa'fanaa, ya hay kisükúruk iñaa du kíimmbida.

15 Ee waa du ínohin an ya súkúrukinnnduu, ga iñaa du mínnndi kikiim béeb, du ínohat ban an du laasin ga iñaa du kíimmbida.

16 Binaa bo' hot mbokci kerceen, yaa tum baakaa', waa éewdohoori ga kikaan ya hégískoh na Kooh bi taaraa, ya kíimdfatti Kooh. Fodaama, Kooh hay ki'on baa yaama kipes. Iñii mi wo'da eem ga buwaa tumsi baakaa'caa éewdohoofba ga kikaanda. En ki'enaa, laakin baakaa' waa éewdohi bo' ga kikaan bi taa', wayee nak enndii baakaaraa manda tah mi nakkúu kikiim Kooh.

17 Iñcii cibóní'cii du tumidfa tóohca iñcii baakaa' ga fíkii Kooh. Wayee nak, enndii an baakaa'cii tóoh éewdohi bo' ga kikaan bi taa'.

18 Du ínohin an baa en kowu Kooh dëkoo ga kitum baakaa'. En ki'enaa, Kowukii Kooh këri watukiri ee sépí'i'-ga-nofii mínoo yen garí.

19 Du ínohin an du buu Kooh, ee du ínohin an sépí'i'-ga-nofii tíkin yah ga dook éldúna tóoh.

20 Du ínohin an Kowukii Kooh hayin éldúna ee ya oninnduu hel ki'ínohsoh Koohyii yukayohyii. Du enin wiinoo na Koohyii yukayohyii ndaga dii du enin wiinoo na Yéesu Kiristaa, Kowukiigari. Ya yërí en Koohyii yukayohyii, yërí en kipeskii leehoo taa'fa.

21 Kon oomaaciigoo, watukat haffúu ga kijaa-muk iñcaa enndii Kooh.

**Hewhewii winéwí'wii Kooh Kifiiliimunkii
ki'askii**

**Noon: Hewhewii winéwí'wii Kooh Kifiiliimunkii
ki'askii New Testament**

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Noon)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files

dated 29 Jan 2022

7c1cfb93-c4c9-5127-ac22-ecb23adca870